

Jó reggelt, Uzonka!

Szerző Háromszék
2010. január 05.

Báró Podmanitzky Frigyes szája íze szerint legszívesebben a Csend előttem, csend mögöttem címet szeretttük volna adni ennek a havas újsztendei riportnak. A Nagy-Murgó mögötti maréknyi völgyben, erdők közé szorítva honol a téli csend.

Itt a csendet is hallani lehet. Érintetlen hóleplen csillog a délelőtti nap. Csak az ég felé emelkedő magas, kékes-szürkés füstoszlopok jelzik, hogy a házakban lüktet az élet: örvend az öröm, búsul a gond. Fürdőhely lenne Uzonka? Sajnos még nyári időben sem lehet már annak nevezni. Ami itt gyógyfürdő volt, romba dőlt. Mindenki, akivel szóba tudtunk állni, szebb tavaszt remél. Uzonkafürdő igazi tavaszát. Van-e, amibe kapaszkodni? Nem lehet megkerülni a kérdést. Mibe kapaszkodják az, akit ide kényszerített a sors, akinek tél, hó és pénznélküliség mellett is élnie kell Uzonkában? Két füle van annak a kasnak, amitől valamit remélni lehet — mondták. Egy állami fizetés, akármilyen kevéske, és ritka, mint a fehér holló, az egyre fogyó állami nyugdíjjal együtt az, ami az ösöket is segítette élni: a munkával fenntartható állattartás. Ha van állatod és erő a két karodban, remélhetsz! Napkelte után Bodor Sándor érkezik a tejskocsival. Integgettünk: álljon meg! Ő az életet, pénzt hozó tejet szedi össze, ami jelenleg kb. 250 liter körüli, kezében a friss híreket hordozó újság. Két létfontosságú forrás: a tej és a napilap — Felváltva hordjuk János Jánossal a tejet a nagybaconi csarnokba, és onnan továbbítják a görögnek Barótra — mondta. — Ott van a feldolgozó. A tej itt az egyik legfontosabb jövedelemforrás. Még jó, hogy a Fennvaló teremtett legelőt és kaszálót is. Uzonkában állat nélkül nincsen élet! Nézze meg, mekkora a hó. Ebben az esztendőben egyszer el nem nyomatta volna senki, pedig mi is épp olyan adófizetők vagyunk. — A lelkiek segítenek-e? — kérdeztük. — Igen. A csángó jó katolikus. Csak az a baj, hogy kevesen vagyunk. Megapadtunk. A lakosság nagy része átállott Jehova tanúihoz. Mi nem ítélekünk... az is vallás... — Huszonnégy katolikus lelket tartok számon Uzonkában — tájékoztatott tisztelendő Tóth József baróti plébános. — Uzonka a baróti anyaegyház filiája. Van egy szép kápolnánk. Ott tartjuk minden hónap negyedik vasárnapján a soros szentmiséket. Januárnak ezen a napján kerül majd sor ott is a házszenelésre. — Itt van a házunk mögötti dombon egy kis csengő, azt húzzuk meg, ha szükség van rá, ha misézni jön a plébános, ha meghal valaki — mutat a harangocskára Csillag András. Múlt és jelen egy csomagban A 18. században még virágzott a fürdőélet a régi Uzonkában. A Pisztrángos-patak keskeny völgyében állt a Pisztrángos-fürdő. Meleg borvizében messi földről idesereglettek keresték a gyógyulást! Házak körvonalai rajzolódnak ki a hóval fedett domblábi lapályon. Ott tör a felszínre ma is a Pisztrángosi borvízforrás. Halmágyi István (1719—1785) naplójából tudjuk, hogy 250 esztendővel ezelőtt Kibédi Mátyus István balneológus-doktor is megfordult itt. 1766-ban megjelent Diaetetika című munkájában írt a fürdőről. 1896 táján a mai Uzonka területén, a kaszálókön már fakeretbe foglalt, nyitott borvizes fürdőmedencék működtek. Vérszegény és étvágytalan gyerekeknek hozták innen a Főkút vizét messzi tájakra. A gyógyvíz most is hangos csobogással tör a felszínre, osztogatja áldásait, de egyelőre nincs, aki meghallgassa. A leromlott meleg fürdőt csak pénzzel lehetne feltámasztani! Nem nyújt ápoló képet a védett növényekben gazdag láp sem. Környezet- és természetvédelmi törvény ide vagy oda, most sincs bekerítve a rezerváció! Az összevissza dőlt égeres mégis csak azt sejteti velünk, hogy szarvasmarha nem járja nyaranként. Uzonkafürdőn 56 lelket jegyeztek fel a 2002-es népszámlálás alkalmával. Gyalogtúrautak kereszteződésénél fekszik. Természetes gyógytényezőinek áldásos hatásához nem fér kétség. Hegyvidéki klímája, a megfizethetetlen csend is érték. De ivóvízrendszere, szennyvízhálózata nincs. Közeliében halad el az Erdélyi-medencét Moldvával összekötő magisztrális földgázvezeték, jelentős szempont lehetne az idegenforgalmi stratégiában. Milyen a kilátás arra, hogy itt takaros kis helyi érdekű üdülő- és fürdőtelep alakuljon ki? — kérdeztük Bardocz Csaba nagybaconi polgármestert. Elmondta: sajnos, az elmúlt húsz esztendő alatt sem sikerült befektetőkre akadni, ami lényeges változást hozhatott volna a település életében. Vigasz lehet az uzonkaiak számára, hogy szerepelnek a 2009—2019-re összeállított községejlesztési stratégiában. Elsőrendű fontosságot kap majd a bekötőút felújítása, a közművesítés. A földgázellátásról a polgármester elmondta, hogy erre eddig nem mutatkozott valós igény, egyrészt a gáz egyre emelkedő, magas ára, másrészt az erdők közelsége miatt. A községi központban létezik gázhálózat, de a fogyasztók fokozatosan lemondanak használatáról. Nem csak Bardocz Csaba véleménye az, hogy Uzonka maradjon meg annak, ami volt: csendes, kis, helyi érdekű, bensőséges hangulatú erdővidéki feredő- és üdülőhelynek. — Ennek egyik feltétele annak a hat erdő-közbirtokosságnak a kezében van — magyarázta a polgármester —, melyek most tisztázzák-osztozkodnak a fürdőbirtokossági tulajdon részarányain. Csak ezeknek a gazdasági erejével lehet majd újraépíteni a meleg fürdőt. Baconban remélik, hogy végre megegyeznek. Várják a közjegyzői végzést. Közben szaporodnak a hétvégi házak, felsejlik itt az agroturizmus helyi változata is. Uzonka az elkövetkező évtizedekben a téli sportok egyik kedvenc helyévé válhat. Vajon csak a pénz hiánya vagy a konzervatív gondolkodásmód az oka annak, hogy dobásnyira Uzonkától nem egy környékbeli székelymagyar, hanem a tulipánok országából származó holland vállalkozó teremtette meg a környék legnagyobb úszómedencéjét, élményfürdőjét, szórakozóhelyét a Szerlem-völgyének nevezett csendes helyen? A Valley kemping reklámtáblája irányítja a kirándulót a különleges turisztikai ajánlatot ígérő idegenforgalmi egység felé. Az Uzonka-szeretők alakítottak évekként ezelőtt egy érdekszövetséget, ahol sok jó és szép gondolat született meg. Biztos, hogy csak a termőtalaj hiányzik, hogy ezek csírába szökkenhessenek. — Most csak inni lehet ott, fenn, a hollandnál, az úszómedence télen nem működik — mesélik a helyiek. — Jól megy a hollandnak, hanem itthagyná az egészséget. Aki ki akar

kapcsolódni, aszfaltozott út nélkül is megtalálja odafenn, a völgyben. Egy kicsit különleges természetű ember, már motyog magyarul, megtűrjük! Nem foglalkozunk vele, elég nekünk a magunk baja. Szentpáli Réka: Ház nélkül maradtunk — Októberben leégett az édesanyám háza — panasolja Szentpáli Réka. — A tűzoltók rövidzárlatot állapítottak meg. Nem volt bebiztosítva, most nem vagyunk baconi lakosok, a tanács nem segít semmit. Az ügyvéd azt mondta, hogy fogadjunk szakértőt, s menjünk perre. Kinek van erre pénze? Ha az éjjeliőr hamarabb értesített volna, talán még menthető lett volna valami. A szegény embert még a nyomorúság is jobban sújtja. — Mi jövevények vagyunk — mondja Bíró Erika —, de nagyon szeretjük ezt a helyet így, ahogy van, így, amilyen! Férje, Bíró Győző Nyárádmagyarósról került Háromszékre, Málnásra, ahol magánvállalkozó. Ő is Uzonka-barát. Beszédéből érezni, hogy ha segíteni kellene Uzonkán, beszállna. Szilveszter küszöbén csak itt érzi jól magát a Biró család János Imre a Hatod magánerdészet alkalmazottja, erdész. 1400 hektár őrzője-gondozója. Apai-anyai ágon gyimesi származású, s csak szakképzettsége, munkája segíti abban, hogy fenntarthassa nagy családját. A havi fixet pótolni is kell. Erre szolgál az állattartás, gazdasági udvarán lüktet az élet. Hús szarvasmarha, lovak, félszáznyi juh örömmel-bajnak is elég. Túl azon, hogy három vágterben vágatja és osztja szét a közbirtokossági tagok jussát, uzonkai statisztikával is szolgál. Jánóék esztendőforduló-várásban — A két kezemen össze tudom számolni a tősgyökeres gyimesi katolikus csángó eredetű uzonkai családokat — mondja. — Fenn vannak Vaszi Tódorék, a testvérem, János János s a Bodorok. Ezek között már külön család a Jakabé, a Péteré, a Béláé és a Sándoré. Ide számolom édesanyámat, Molnár Zelminát, odalenn Csillag Andrásékat és a Fülöp családját. Itt valóban kapaszkodni kell. Fix fizetése van itt a postásasszonynak, az éjjeliőrnek, Csillag Fülöpnek, a testvéremnek, aki a hollandnál örökdi, és nekem. A többi uzonkai az egyre fogyó nyugdíjból, az állattartásból és más alkalmi jövedelmekből tartja fenn magát. Zelmina néni hazafelé tart Szép volt, csendes és havas az uzonkai karácsony. Nem okozott gondot a fenyő. Majdnem mindenkinek áll kertjében egy olyan fa, amit fel lehet díszíteni. Dáridót nem szervezett senki. „Nekem nem kell tévé, megélek a marosvásárhelyi rádióval. Mosni a patakából mosok, inni borvizet hordok!” — így a 68 éves Zelmina néni, aki még tehenet is tart, hogy pótolja nyugdíját. Csillag András — szórakozni máshová járnak Uzonkában nincs kocsmá, nincs élelmiszerüzlet. A holland kempinghez elzárta a hó az utat, telefonja nem működik. „Ha ki akar kapcsolódni az uzonkai fiatal, ellátogat a környék falvaiba, diszkóval, bállal be kell hogy érje” — mondja a 18 éves Csillag András.- Kisgyörgy Zoltán